

Directie Patiënt en
Zorgordening

Opgesteld door

Aan

SLMZ
Cc SJPS

Deadline: 27 november
2025

nota

TER BESLISSING

Aanbiedingsbrief Wetsevaluatie Wmcz 2018

Datum
23 oktober 2025

Kenmerk

Bijlage(n)
2 Kamerbrief en rapport

1. Aanleiding

Op grond van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018) dient de Staten-Generaal binnen vijf jaar na inwerkingtreding van deze wet een verslag te ontvangen over de doeltreffendheid en effecten van deze wet in de praktijk. Met deze Kamerbrief wordt dit verslag aan de Staten-Generaal verzonden.

2. Geadviseerd besluit

Gaat u akkoord met het verzenden van bijgevoegde Kamerbrieven, waarbij het verslag betreffende de wetsevaluatie van de Wmcz 2018 aan de Staten-Generaal wordt aangeboden?

Advies is om eerst in gesprek te gaan met het veld en daarna de vervolgstappen te bepalen. Voor de zomer kunt u of uw ambtsopvolger de Kamers over deze gesprekken en de vervolgstappen naar aanleiding van dit rapport informeren.

3. Kernpunten

- De wetsevaluatie betreffende de Wmcz 2018 is een wettelijke verplichting op grond van artikel 27 Wmcz 2018.
- Ter uitvoering van deze wettelijke verplichting heeft de toenmalige Staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg aan Berenschot B.V. opdracht gegeven de wetsevaluatie van de Wmcz 2018 uit te laten voeren.
- Het evaluatieonderzoek zit als bijlage bij deze brief.
- De Wmcz 2018 geldt voor zorginstellingen, jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen¹ en heeft als belangrijkste doelen de positie van cliëntenraden te verstevigen ten opzichte van instellingen, en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de wens van instellingsbesturen en cliëntenorganisaties tot grotere ruimte voor maatwerk. Centraal in de evaluatieopdracht staat de vraag of de doelen die de wetgever voor ogen had met deze wet worden gerealiseerd.
- De onderzoekers constateren dat de Wmcz 2018 voldoet. Zij adviseren om de Wmcz 2018 niet aan te passen.

¹ De Wmcz 2018 is ingevolge artikel 4.2.4 Jeugdwet van overeenkomstige toepassing op jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Specifiek voor pleegzorg moeten pleegzorginstellingen op grond van artikel 4.2.5 Jeugdwet een pleegouderraad instellen. Een pleegouderraad heeft dezelfde status als een cliëntenraad volgens de Wmcz 2018.

Datum
23 oktober 2025

Kenmerk

- In het evaluatierapport concluderen de onderzoekers het volgende:
 1. Niet alle zorginstellingen en jeugdhulpaanbieders die onder de Wmcz 2018 vallen, hebben na vijf jaar een cliëntenraad ingericht;
 2. Redenen om geen cliëntenraad op te richten zijn: een gebrek aan animo bij cliënten, kortdurend verblijf, te jonge cliënten of het gegeven dat inspraak/medezeggenschap al op een andere wijze van medezeggenschap plaatsvindt;
 3. 37% van de respondenten geeft aan dat cliëntenraden daadwerkelijk meer invloed hebben gekregen door de Wmcz 2018 op besluiten van het bestuur;
 4. Knelpunten bij het kunnen uitoefenen van medezeggenschap: zijn onvoldoende of te late informatievoorziening, gebrekkige terugkoppeling en beperkte achterbanraadpleging;
 5. De uitvoering van de wet is sterk afhankelijk van de cultuur binnen de instelling en de betrokkenheid of deskundigheid van personen (zowel bij de leden van het bestuur als de leden van de cliëntenraad);
 6. In de eerste lijn en bij medisch specialistische bedrijven (MSB) is geen positieve cultuuromslag te zien, omdat zij geen nut en noodzaak zien in het oprichten van een cliëntenraad;
 7. De verplichting tot verstrekken van financiële middelen en ondersteuning wordt in de praktijk verschillend uitgevoerd;
 8. Door meer ruimte voor maatwerk ontstaan enerzijds meer vormen van medezeggenschap naast de cliëntenraad en anderzijds ontstaan andere vormen van medezeggenschap die niet altijd aan de verplichtingen van Wmcz 2018 voldoen;
 9. De Wmcz 2018 biedt onvoldoende basis voor (regionale) samenwerkingsverbanden;
 10. De meeste zorg- en jeugdhulpaanbieders merken weinig van het extern toezicht door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) op aanwezigheid van cliëntenraden.

De onderzoekers zien geen reden om de wettekst aan te passen, maar geven aanbevelingen om het animo bij cliëntenraden te vergroten en een cultuurverandering bij cliëntenraden en instellingen te bereiken.

De onderzoekers doen vijf aanbevelingen voor besturen van instellingen. Daarnaast doen zij de volgende twee aanbevelingen voor het ministerie:

1. Verduidelijk wanneer de Wmcz 2018 van toepassing is;
2. Stimuleer de kenbaarheid van de Wmcz 2018.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Bij brief van 7 juli 2025 is aan de Tweede Kamer gemeld dat het rapport van de Wetsevaluatie Wmcz 2018 eind 2025 aan de Staten-Generaal wordt toegezonden.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het rapport van de wetsevaluatie wordt aan de Staten-Generaal verzonden.

Datum
23 oktober 2025
Kenmerk

Er zijn signalen dat er maatschappelijk verschillend wordt gedacht over de uitkomsten van dit rapport. Diverse veldpartijen zouden liever de wet gewijzigd willen zien. Zo zouden cliëntenorganisaties op een aantal punten de Wmcz 2018 willen wijzigen om de positie van de cliëntenraden verder te versterken.

Daarnaast gaat de eerstelijnscoalitie (ELC)² verzoeken om de grens van 25 zorgverleners te verhogen naar 50 zorgverleners, zodat eerstelijnszorgaanbieders onder de grens van 50 zorgverleners geen cliëntenraad meer hoeven in te richten. Op dit moment voert de ELC een eigen onderzoek uit onder hun leden over de Wmcz 2018 en de behoefte aan medezeggenschap door cliënten. De ELC communiceert actief dat zij gaan lobbyen voor het ophogen van deze grens.³

Op dit moment geven cliëntenorganisaties, zoals LOC, LSR, NCZ en KansPlus informatie en advies over de Wmcz 2018. Wanneer het ministerie de kenbaarheid van de Wmcz 2018 gaat stimuleren of uitleggen dan is dit een beleidswijziging die niet zonder overleg met de cliëntenorganisaties en IGJ genomen kan worden.

Medewerkers van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben diverse cliëntenorganisaties toegezegd om in gesprek te gaan over het verslag.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld
Er zijn geen arbeidsmarkteffecten.

d. Gevolgen administratieve lasten
Er zijn geen administratieve lasten.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties
De Kamerbrief heeft geen financiële of personele gevolgen.

f. Juridische aspecten haalbaarheid
De Kamerbrief bevat slechts een samenvatting van het evaluatierapport.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Deze Kamerbrief is afgestemd met DJ en WJZ.

h. Toezeggingen
U zegt de Kamers toe dat u in gesprek gaat met het veld en de Kamers voor de zomer informeert over uw vervolgstappen naar aanleiding van dit rapport.

i. Fraudetoets
N.v.t.

² De Eerstelijnscoalitie (ELC) bestaat uit 8 eerstelijnsorganisaties: KNMP (apothekers), KNMT (tandartsen), KNOV (verloskundigen), LHV (huisartsen), LVVP (vrijgevestigde psychologen en psychotherapeuten), NVM-mondhygiënist, NVvP (podotherapeuten) en ONT (tandprothetici). Verenigd in de Eerstelijnscoalitie vragen deze organisaties aandacht voor de toename en de stapeling van administratieve lasten voortvloeiend uit wet- en regelgeving.

³ [Eerstelijnscoalitie wil cliëntenraden alleen nog in grote instellingen | KNMT](#)

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. *Motivering*

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

23 oktober 2025

Kenmerk